

Només depèn de nosaltres

S'equivoquen aquells qui identifiquen la democràcia només amb l'imperi de la llei, ja que, si la democràcia s'ha de definir per algun concepte, aquest és el de consens.

Una llei injusta, una llei d'origen no democràtic, una llei que discrimina les minories o que oculta un objectiu o un resultat final contrari als drets i les llibertats de les persones, mereixerà ser combatuda fins que el consens majoritari de les persones comporti la seva derogació o modificació.

Si aquest xoc de realitats (entre la legalitat i el consens) el portem a l'extrem, coincidirem que el dret a la vida, a la llibertat, a la igualtat o a la dignitat personal són drets que avui dia entenem com a propis, no pas perquè ens els reconegui una llei, sinó per la mateixa concepció de persona que tenim (una concepció que hauríem de tenir més present també quan parlem de refugiats o immigrants), i molts coincidiríem en el fet que, per a defensar-los, podríem fins i tot saltar-nos alguna llei, ja que aquests drets formen part de nosaltres mateixos.

Partim de la base, per tant, que a Catalunya és molt

majoritari el consens sobre el dret i la conveniència de celebrar un referèndum d'autodeterminació i, per contra, a Espanya el consens és clarament majoritari en contra. A partir d'aquesta situació, el debat cert, el que marca el xoc de legitimitats entre Espanya i Catalunya a l'hora de parlar del referèndum d'independència, no és un xoc de legalitats, és en el sentit de si el poble de Catalunya té el dret polític de prendre aquesta decisió de celebrar aquest referèndum o aquesta legitimitat recau en el poble espanyol.

Aquest és el gran debat que resol l'atzucac: existeix la nació catalana? Té drets propis? La seva mateixa existència i abast neix i es legitima en la Constitució espanyola o la supera? I aquí és on hem de resoldre qualsevol dubte: som el que som i no el que volen fer de nosaltres, tenim dret a ser, a existir, a decidir com a poble? Tot indica que el consens molt majoritari a Catalunya és que sí, i això ens legitima a celebrar el referèndum i a decidir.

No hi ha excuses per tant, depèn només de nosaltres.

Ignasi Planas
President de Reagrupament

Sumari

L'hora de la veritat s'acosta

per Josep Sort

PÀGINA 2

Pressupostos participatius de proximitat

per Josep-Ramon Soldevila

PÀGINA 3

No perdem de vista l'objectiu

per Teresa Casals

PÀGINA 4

XI Assemblea Nacional de RCat

PÀGINA 5

El lideratge que volem per Reagrupament

per Vicenç Julià

PÀGINA 6

El Consell de Garanties Estatutàries

per Albert Aragonès

PÀGINA 7

I més...

La secció habitual de llibres de Pere Torra

L'hora de la veritat s'acosta

Redacto aquest article tot seguint la intervenció del Conseller Romeva des de Londres. Allà, al Parlament Britànic, s'acaba de constituir un nou intergrup de seguiment del procés a Catalunya. El quart, després dels d'Estònia, Dinamarca i Suïssa. És una nova fita en unes setmanes en les quals no fem més que incrementar la nostra visibilitat internacional: la del procés, em refereixo. I l'hora de la veritat s'acosta. Ja s'han emès les tres primeres sentències condemnatòries; al mateix temps que, a Europa, cada cop més es parla de Catalunya. I a Escòcia es parla de convocar un segon referèndum, entre el 2018 i el 2019. Però anem a pams.

La Constitució espanyola és il·legal

Dos destacats polítics quebequesos van ser presents a Catalunya, i les seves paraules no van deixar ningú indiferent. L'antic diputat i ara acadèmic, Daniel Turp, va declarar, en unes Jornades sobre la diplomàcia dels nous estats organitzades per la Focir, que, des de la perspectiva del dret internacional, la constitució espanyola és il·legal, perquè en no deixar votar, contradiu els drets humans i la legislació internacional. Per la seva banda, el líder del Partit Quebequès, Jean-François Lisée, va criticar durament el govern espanyol en les intervencions que féu a Barcelona, i particularment en una entrevista televisiva. Va donar força a la demanda de fer un referèndum a Catalunya.

President Mas al Regne Unit i a Harvard

Les conferències o xerrades que el President Artur Mas va fer al Regne Unit, a Oxford més concretament, i als Estats Units, a Harvard, van tenir un gran impacte i van demostrar feblement que tenim en ell un actiu de primer nivell, i per això Espanya se'l vol carregar. Ara l'han inhabilitat per a dos anys... Com ha dit el President Puigdemont, el poble català l'indultarà, no hi ha cap dubte al respecte.

Artur Mas va modular les seves intervencions en funció de l'audiència. A Oxford va dir que el projecte de país al qual aspira Catalunya és ser una Dinamarca del Mediterrani, és a dir, una nació desenvolupada, cohesionada, avançada, oberta. Davant l'audiència nord-americana no va deixar de fer un elogi de la Pax Americana, la que va existir des del 1945, i durant la qual la globalització i la creació de nous estats, de dotzenes de nous estats va tenir lloc. Sense el consentiment dels Estats Units, afegí Mas, no hauria estat possible o hauria costat molt més. Però Mas va anar encara més enllà, i va afirmar que "l'estat català serà un aliat de confiança per a l'OTAN i el Mediterrani". Va ser, en poques paraules, un discurs d'Estat, sense caure en plantejaments naïfs.

Intergrup a Westminster

El 14 de març es va donar a conèixer la creació d'un intergrup al Parlament de Westminster, a Londres. Format per membres de sis partits polítics diferents, l>All-Party Parliamentary Group (APPG) sobre Catalunya farà el seguiment del procés polític independentista a Catalunya. En formen part 20 diputats, d'on destaquen

els que provenen del Scottish National Party. Precisament, la primera iniciativa era la invitació al Conseller Romeva a fer una intervenció sobre la situació actual a Catalunya. No hi ha cap mena de dubte que aquest intergrup està destinat a jugar un paper clau en la internacionalització del procés català.

El Consell d'Europa repassa Espanya

Però, sens dubte, l'esdeveniment internacional més rellevant dels darrers dies ha estat la repassada que el Consell d'Europa, i més concretament la seva Comissió de Venècia, ha donat al govern espanyol, retreient-li que la llei que va reformar el Tribunal Constitucional i el dotava de poders sancionadors d'aquells que no segueixin les seves sentències era totalment contrària al model de justícia constitucional, que s'ha de caracteritzar per la neutralitat dels seus membres. L'escàndol va ser majúscul, oimés quan es va saber que la reforma es va fer específicament per fer front al repte català.

En la seva opinió, la Comissió també qüestiona que el TC pugui actuar per iniciativa pròpia, d'ofici, a l'hora de sancionar, atès que el principi bàsic del seu funcionament és actuar a instància de part, és a dir, quan una part capacitada li ho demana.

En definitiva, un mes *horribilis* per a Espanya i, per contra, unes victòries claríssimes de la campanya catalana per la internacionalització del cas català.

Josep Sort

Pressupostos participatius de proximitat

És bo que els veïns i veïnes de Vic ens expliquin quines necessitats tenen als seus barris i, a més, que compreguin i que participin en la formalització i elecció dels projectes que proposen ells mateixos per millorar la ciutat. Per aquest motiu, l'equip de govern ens vàrem comprometre a realitzar tres processos de pressupostos participatius a la ciutat de Vic el 2016, el 2017 i el 2018.

Volem que la gent de Vic es faci coresponsable de la ciutat i, per això, els animem que defineixen unes prioritats i necessitats d'allò que volen que es millori, mitjançant la reflexió i un consens en la fase d'elaboració de propostes dels pressupostos participatius que acaba de començar aquest mes de març.

Gràcies a diverses reunions amb veïns, veïnes i representants d'entitats, l'equip de govern elaborarà un llistat de propostes de diferents àrees, des d'urbanisme a mobilitat, passant per esports o cultura. –Els tècnics municipals les analitzaran i, un cop hagin verificat que es poden portar a terme, les sotmetran a votació. Una procés de votació en què podran participar les persones més grans de 16 anys empadronades a la zona en qüestió. Un cop més, doncs, la ciutadania esdevé la protagonista, escollint quina de les diferents propostes que s'han treballat en equip, entre la ciutadania i l'Ajuntament, vol que es desenvolupi.

La proximitat esdevé un element imprescindible en els pressupostos participatius. Un procés d'aprenentatge compartit en què es fa camí

conjuntament entre els polítics, els tècnics i la ciutadania per millorar Vic. Es podria dir també que gràcies a aquesta iniciativa, la ciutadania i l'Ajuntament es coneixen una mica millor i es reconeixen, es genera una sinèrgia que aporta valor afegit a la ciutat perquè es genera un coneixement compartit.

L'any passat vam començar amb uns pressupostos participatius remodelats, amb l'objectiu de fer-los més propers. És per això que vam definir la ciutat en tres zones, ja reconegudes per la majoria de la ciutadania, ja que, des de fa uns anys, per la Festa Major, els tres "suprabarris" s'enfronten entre ells competint en activitats esportives, lúdiques i culturals. Són la zona del Merma, de la Vella i del Nen. Aquest any ha tocat el torn als barris de la zona del Merma.

Per un cantó, l'equip municipal ha donat a conèixer la iniciativa través de xarxes socials i de punts d'informació situats en diferents punts de la

zona de la Vella; i, per l'altra, molt important, ha habilitat una desena de punts itinerants a peu de carrer en què l'equip tècnic de l'Ajuntament explicava directament al veïnat com funcionaven aquests pressupostos. Es tracta d'un bon context per treballar les preocupacions i necessitats des de la proximitat, ja que permeten interactuar directament amb la nostra gent. Són útils també per resoldre dubtes de la ciutadania entorn el procés, de la mateixa manera que les reunions informatives amb els recursos.

Una vegada més, l'Ajuntament posa 150.000 euros del seu pressupost a disposició dels veïns i veïnes de la ciutat (l'any passat a la zona del Merma, aquest any a la zona de la Vella i l'any que ve a la del Nen) perquè puguin fer propostes de millora de qualsevol àmbit al barri.

Josep Ramon Soldevila

No perdem de vista l'objectiu

Sense sorpreses, hem rebut la sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya contra l'expresident Mas i contra les senyores Ortega i Rigau. Inhabilitats tots per exercir càrrecs públics i per presentar-se a qualsevol llista electoral. El seu gran pecat: facilitar que els ciutadans de Catalunya poguessin votar en un procés participatiu. La lectura de la sentència posa de manifest la feblesa de l'argumentació del Tribunal, com han reconegut i han argumentat reconeguts catedràtics de Dret Constitucional i Penal.

La ciutadania catalana no s'ha sorprès per la sentència condemnatòria. Estàvem segurs que la sentència voldria marcar territori i deixar ben clar qui mana a l'estat espanyol. El govern del PP auxiliat per un PSOE en descomposició, que ha perdut els papers i per Ciudadanos que té com a principal objectiu afeblir tan com pugui les característiques nacionals de Catalunya no tenen límits per intentar escarmentar els discòls catalans que s'atreveixen a plantar cara a l'estat. Escarmentar les figures més representatives i, de passada, atemorir els ciutadans. No se'n sortiran. Són segles d'humiliacions, són segles de governar sense tenir en compte ni la sensibilitat catalana ni allò que convenia als catalans. Sembla mentida que no se

n'adonin.

Potser no ho saben. Però ho han d'anar entenent. Centenars de milers de catalans ja hem desconnectat. S'equivoquen aquells que pensin que volem que la vida els vagi malament a la resta de l'estat. Ni odi, ni malvolença. Senzillament volem, exactament, el mateix que volen ells. Tenir un estat que ens representi, que ens ajudi, que ens serveixi. Sí, que ens serveixi. Perquè els estats estan per defensar i servir els ciutadans que els mantenen i no per enviar-los als Tribunals. És molt cansat haver de suportar com t'insulten, com et tracten injustament. I, sobretot, quan intenten humiliar-te. Quan s'arriba a aquesta situació no hi ha, en un país civilitzat i en el segle XXI una altra possibilitat més que la separació alliberadora.

No tindrem treva aquestes properes setmanes. Vindran més sentències. Ens refregaran per la cara

dia sí dia també tots els personatges corruptes que ho siguin o que no ho siguin. La veritat, per a uns quants, no és important. La qüestió és empastifa, empastifa que alguna cosa queda... De totes les barbaritats de l'estat, dels ridículs més sonats que cometem dia sí i dia també, res de res. De les recomanacions d'Europa perquè no es desviïn de la democràcia, res de res... Pacència i, sobretot, no oblidem que el nostre objectiu no és el referèndum. Potser el referèndum és un pas necessari, però el nostre veritable objectiu és la Declaració de la Independència. Aquell dia haurem guanyat la llibertat i una cosa potser més important. Haurem recuperat la dignitat com a poble. Ho hem de fer per nosaltres, però també pels que ja no hi són i pels que vindran.

Teresa Casals

XI Assemblea Nacional de Reagrupament

Us recordem que el proper diumenge, 2 d'abril celebrarem l'onzena Assemblea Nacional de Reagrupament, que entre altres coses servirà per escollir nova Junta Directiva Nacional.

L'objectiu és encarar amb la màxima força aquests últims mesos del procés que culminaran amb el referèndum del setembre i ens han de portar a la independència del nostre país.

Des de Reagrupament creiem que estem en una etapa històrica i volem col·laborar amb la resta de partits i entitats independentistes per culminar amb èxit el procés. Si encara no ho heu fet, us podeu apuntar en el següent enllaç, on hi ha tota la informació i reglament de l'assemblea i el formulari per inscriure's. Per motius organitzatius, us demanem que ho feu el més aviat possible.

Lloc: Cotxeres de Sants de Barcelona. Sala de conferències de l'Edifici Jacint Laporta. c/ de Sants, 79.

Horari: De 10h. a 13h.30. Les acreditacions començaran a les 9h.

Inscriu-te aquí:

http://www.reagrupament.cat/general/assemblees_nacionals/onzena_assemblea_nacional

XI Assemblea Nacional

Diumenge 2 d'abril

Cotxeres de Sants. De 10h a 13.30h.
Sala de conferències de l'Edifici
Jacint Laporta. C/Sants, 79 - Barcelona

Us hi esperem!

El lideratge que volem per Reagrupament

Els éssers humans tenim una característica complexa: ser capaços d'organitzar-nos. Els animals també ho fan. En el cas d'ells, es el propi instint. En el cas nostre, fruit d'un llarg procés d'hominització.

En la nostra societat, preval una certa distància respecte a allò que és públic o, millor dit, respecte al que es comú, aquí freqüentment fem bona la popular dita de "cadascú va per ell, com els de Sabadell". Resultat : Abocats a una mediocritat que té impacte en el progrés de l'organització i de la pròpia societat.

Potser més que mai es fa necessari el lideratge. De persones que assumeixin responsabilitats, que facin el que pensen, que s'impliquin que provoquin que les coses es facin. Des d'una associació de veïns, una associació de pares de l'escola, una junta de l'equip de futbol, fins a la direcció d'equips de treball, l'organització d'activitats o la ràpida resolució de les qüestions del dia a dia, pràcticament no podem trobar activitats que no requereixin el tracte entre persones, i finalment, l'èxit o el fracàs d'aquestes activitats depèn en gran manera de les persones i de la manera com s'organitzen. Líder es la persona que té en compte el seu entorn i el sap dirigir, animar i dinamitzar.

El simple fet de ser-ne el cap, el director o el president no significa ser líder. El fet d'ocupar un lloc de responsabilitat no produeix de forma induïda i automàtica el lideratge. Es pot quedar en el que és estructural, és a dir, en exercici de poder. I encara que el poder és una part del lideratge, no n'hi ha prou per arribar a ser líder.

El treball en equip és un dels factors més importants

i requereix assertivitat, creativitat, autocontrol i saber aprendre. A la persona que ha de dirigir i organitzar per obtenir uns determinats resultats, no li és suficient tenir una preparació adequada, uns títols universitaris, etc. Necessita una determinada sensibilitat i capacitat d'adonar-se del que passa en el seu entorn i, a més, ha de tenir els seus propis valors i creences i unes determinades actituds. Tot això crea una dinàmica persona-organització, en què el líder té una funció clau que és donar visió a les persones que formen part de l'organització, organitzar-les, animar-les i motivar-les.

Davant el perill de "l'acontentament" i de la passivitat, per no parlar directament de desídia, cal estimular i motivar perquè cada vegada més hi hagi persones que siguin capaces d'encarar-se amb conflictes i problemes, de prendre decisions sense ajornar-les, de portar a terme projectes, i... (molt important ara que estem a l'era de les comunicacions) que se sàpiguen comunicar amb els altres, i especialment amb el seu equip, sense defugir mai aquesta comunicació sota cap concepte. Gairebé mai els temes se solucionen sols. Hem d'afrontar les decisions i les responsabilitats amb el seu risc corresponent.

Tenir un bon coneixement de l'organització, dels seus objectius, dels qui en formen part, de quins són els problemes interns i de quins èxits s'han aconseguit. Vetllar perquè els responsables mantinguin les webs, els e-mails institucionals i els contactes actualitzats i no permetre que sota cap concepte es pugui donar la imatge de deixadesa, tant de cara a l'exterior com a l'interior.

Promoure l'activitat sectorial, també la territorial en tots els àmbits i, en definitiva, la general de la pròpia organització. Promoure i organitzar la formació contínua oberta en tots els camps possibles, però especialment en els de més interès per a la pròpia institució. Ser capaços d'entendre l'entorn tant extern com intern. Ser sensibles a allò que passa. Es difícil trobar solucions o respostes si no desenvolupem un bon nivell de sensibilitat que ens permeti conèixer el que esdevé al nostre voltant. Saber resoldre problemes. Saber decidir bé i a temps. Saber analitzar i jutjar bé i amb exactitud. Comunicar. Un bon líder ha de tenir una bona capacitat de comunicació per delegar, negociar, resoldre conflictes, vendre idees i propostes, persuadir...

Cadascú de nosaltres tenim totes aquestes capacitats i habilitats en certa forma. El nostre perfil personal és diferent i la nostra experiència tant personal com professional canvia amb el temps. És important que ens puguem adonar del que som i de les nostres capacitats i habilitats, i amb això potser cal que ens plantegem molt seriosament el desig de ser un element implicat i actiu en les organitzacions de les quals formem part. Tenim fe a redreçar Reagrupament ? "Yes we can".

Ens desitgem tots els associats, de forma mútua, molt encert en l'elecció de la nova Junta Directiva Nacional. I els 12 escollits, molt d'encert també a escollir un President, líder de Reagrupament.

Vicenç Julià

El Consell de Garanties Estatutàries

El Consell de Garanties Estatutàries, antigament conegut com el Consell Consultiu de la Generalitat de Catalunya, és una de les institucions de la Generalitat definida a l'article 76 de l'Estatut. Aquesta institució té com a propòsit vetllar per l'adequació a l'Estatut i a la Constitució Espanyola, de les disposicions de la Generalitat. El Consell té autonomia orgànica, funcional i pressupostària. Els dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries són sobre propostes que encara no són llei i normes amb rang de llei, ja que és el tribunal Constitucional qui exerceix el monopoli o control exclusiu de la constitucionalitat de les normes amb rang de llei emanades de les Corts Generals i dels parlaments autonòmics. Només el Tribunal Constitucional pot interposar recurs d'inconstitucionalitat contra les lleis de Catalunya. Aquests dictàmens que emet el Consell no són vinculants, és a dir, el Govern no cal que els apliqui. Aquest Consell va dictaminar que una partida dels pressupostos, reservada per al Referèndum, era inconstitucional. Evidentment. A la Constitució Espanyola no hi ha cap capítol o apartat dedicat a la probable realització d'un Referèndum per la Independència de Catalunya. Quan va sortir aquesta resolució, lògica tenint en compte la funció del Consell, tots els grups

unionistes van demanar a la Generalitat que l'apliqués, tot i saber que no és vinculant.

- Uns dies més tard, la Comissió de Venècia opina que la nova llei del Tribunal Constitucional minva la independència de l'alt tribunal com a àrbitre. Tot i així, considera la norma dins els estàndards europeus. Aquesta reforma diu bàsicament que el Tribunal Constitucional va declarar constitucional, sense unanimitat, la reforma exprés del PP que li permet sancionar els càrrecs públics que n'incompleixin les sentències.

La Comissió de Venècia és un òrgan consultiu del Consell d'Europa, format per experts independents en el camp del Dret Constitucional. La tasca primària de la Comissió de Venècia és assistir i aconsellar països en assumptes constitucionals

per tal de millorar el funcionament de les institucions democràtiques i la protecció dels drets humans.

La metodologia de treball de la Comissió per emetre les seves recomanacions és crear un grup de treball d'informants (principalment entre els seus membres), que aconsella les autoritats nacionals en la preparació de la llei pertinent. Després de tenir discussions amb les autoritats nacionals i amb altres actors clau del país, el grup prepara un esborrany de recomanació sobre el grau d'acompliment dels estàndards democràtics de la llei o temàtica analitzada, amb recomanacions sobre com millorar-lo a partir de l'experiència comuna. L'esborrany és debatut i adoptat per la Comissió de Venècia durant una sessió plenària, normalment en presència de representants d'aquell país. Després de la seva adopció, la recomanació esdevé pública i és enviada al sol·licitant o responsable de l'execució. Els dictàmens d'aquesta comissió tampoc no són vinculants, com tampoc no ho són els del Consell de Garanties estatutàries. Heu escoltat les declaracions dels unionistes, dient que acataran sense dilacions aquest dictamen? Doncs, com deia aquell, no cal dir res més....

Albert Aragonès

Trabal i la colla de Sabadell, un centenari que no s'ha de perdre

Francesc Trabal, *L'home que es va perdre*, Quaderns Crema, Barcelona, 1982.

L'any vinent farà cent anys que va engegar les seves activitats l'anomenada colla de Sabadell, que comptava, entre els seus membres més destacats, amb autors de la categoria de Francesc Trabal, Joan Oliver i Armand Obiols. Cal dir-ho amb temps perquè ja sabem com poden anar les coses al nostre país: el centenari del naixement de Trabal l'any 1999 va passar massa desapercbut—vegeu l'article de Meritxell Sales a l'AVUI del 9/11/2000, amb un títol ben eloqüent “Trabal: el centenari que es va perdre”.

Per això, a banda que hom recordi les facècies i els tempteigs avantguardistes de la colla sabadellenca; en l'àmbit literari, els proposo retrobar *L'home que es va perdre*, la divertida novel·la de Francesc Trabal que la imprescindible editorial dels Quaderns Crema va reeditar a principi dels anys 80. El llibre de Trabal capgira les convencions pròpies de les novel·les que seguien la tradició del segle XIX i fa valuoses aportacions que el situen de ple dins la modernitat. Ara bé, l'interès de l'obra trabaliana no és solament històric, sinó que al segle XXI continua sent una peça deliciosa, que no ha envellit gaire i posa de manifest la gran habilitat narrativa del seu autor.

El llibre de Trabal conta la història de Lluís Frederic Picàbia —nom de significatives ressonàncies avantguardistes—, el qual ha estat abandonat per la seva enamorada i promesa, de forma inesperada. Tot el relat,

que bascula entre la paròdia de la novel·la sentimental i la d'aventures, es basa en el consol i el goig que obté el desesperat protagonista, gràcies a una activitat ben insòlita: perdre multitud de coses i trobar-les després. No sempre resulta versemblant, però això no és important i l'autor tampoc no ho pretén pas. Lògicament, és el lector que ha d'assumir el joc que li és proposat. El narrador arriba a traslladar l'acció a països tan diversos com els Estats Units, la Xina o Suècia; descriu pèrdues de dimensions extraordinàries; fa participar el protagonista en inèdits vols transoceànics; etc. Les hipèrboles hi són molt freqüents, però val la pena deixar-se endur per la progressió de la història i per l'audàcia del seu plantejament narratiu.

Com tot escriptor, per paròdic, fantàstic o “irrealista” que sigui; Trabal també parteix de l'observació del seu entorn immediat (de vegades, per allunyar-se'n) i és capaç d'extreure'n un material que, tot i mantenir el seu fons de veritat, resulta hilarant. Per això hi trobem fragments de brillant to

humorístic com ara el següent:

“A l'andana de l'estació de França, a les tres de la tarda, sempre sembla que hi hagi la mateixa gent. Hi aneu un dia, i quan torneu al cap d'unes quantes setmanes encara hi trobeu els mateixos. La mateixa família endolada acomiadant una senyora grossa; els mateixos parents que diuen l'adéu a una parella amb sabates i mitges i samarretes i coll i corbata nous, símptomes de benediccions recents i trasbalsadores; la mateixa troupe d'acròbates belgues o de ballarines alemanyes; els mateixos despreocupats que ja comencen de sentir-se a París; i els mateixos senyorassos que ningú no sap qui són, d'on vénen ni on van.”

La pèrdua del protagonista, que ja revela el títol mateix, afavoreix que l'autor intervingui directament en un postfaci on insisteix, irònicament, que “tota la història d'aquest home que es va perdre és autèntica”. La crítica ja ha destacat l'innovador caràcter metaficcional d'aquesta part del llibre, que erigeix Trabal en un precursor gràcies a la seva radical modernitat. Així mateix, aquesta pèrdua fa pensar i anuncia altres desaparicions o dissolucions remarcables de personatges en la novel·lística posterior (i postmoderna) del segle XX, com ara la de *El cavaller inexistent*, obra d'Ítalo Calvino. En aquests temps de certa insubstancialitat, val la pena retrobar construccions literàries originals, ben concebudes, amb aquesta clara ambició de trencament modern.